

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ

9. ENGELSİZ ÜNİVERSİTE ÇALIŞTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

9.Engelsiz Üniversite Çalıştayı 30.04.2015-02.05.2015 tarihleri arasında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi ev sahipliğinde Bodrum'da gerçekleştirilmiştir. Çalıştayın konusu, oldukça özel bir öğrenci grubunun sorunlarının ayrıntılı olarak tartışıldığı, “Mental Bozukluğu Olan Öğrencilerin Üniversite Eğitiminde Karşılaştığı Bariyerler” olarak belirlenmiştir.

9. Engelsiz Üniversite Çalıştayı Bilim Kurulu, Çalıştayda sunulmak üzere gönderilen bildirimler ile örnek uygulamaların tamamını hakem değerlendirmesinden geçirmiştir. Bu çerçevede, 7 sözel bildiri, 6 poster bildiri ve üniversitelerdeki engelli öğrencilere yönelik örnek uygulamaları içeren 6 sunum kabul edilmiştir. Ayrıca Engelli Öğrenciler Birim Koordinatörlüklerince İstanbul Bölgesinde düzenlenen 1., 2. ve 3. toplantılara ait sonuç raporlarının sunumu da gerçekleştirilmiştir. Çalıştaya toplam 78 üniversiteden yaklaşık 400 katılım olmuştur.

Çalıştayın birinci günü, açılış konuşmaları ve ardından Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Halk Dansları Topluluğunca yapılan Zeybek Gösterisi ile başlamıştır. İlk olarak Çalıştay Başkanı Sayın Prof.Dr.Ercan BALDEMİR'in oturum başkanlığında, YÖK Temsilcisi Sayın Doç.Dr.Hakan SARI, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü Araştırma Geliştirme ve Proje dairesi Başkanı Sayın Tayyar KUZ ve T.C. Kamu Denetçiliği Kurumundan Uzman Sayın İlker ÖZCAN'ın konuşmacı olarak katıldıkları “Engelsiz Üniversite Çalıştaylarının Kazanımları” başlıklı panel düzenlenmiştir. Konuşmacılar Engelsiz Üniversite Çalıştaylarının özel öğrencilerin eğitim sürecine aktif katılımını sağlama konusunda; karşılaşılan sorunların tespiti, sorunların çözümü ve paydaşların birbirinden bağımsız yapılan faaliyetlerinin koordinasyonunu sağlama, eğitimin kalitesini artıracak ortak çabanın üretilmesi gibi önemli sonuçlar ürettiğini ifade etmişlerdir.

Birinci gün öğleden sonra, Sayın Prof.Dr.Nazan TUĞAY ve Sayın Doç.Dr.Mehmet Gürhan KARAKAYA Başkanlığında, “Üniversitelerdeki Engelli Öğrencilere Yönelik Uygulamalar” ve “Bölge Toplantı Sonuçları” ilişkin sunumlar yapılmıştır. İstanbul Üniversitesinden Sayın Songül ALTINSAÇLI, Hacettepe Üniversitesinden Sayın Onur ALTUNTAŞ, İzmir Üniversitesinden Sayın Mehmet ÖZKESKİN, Eğitimde Görme Engelliler

Derneğinden Sayın Emre TAŞGIN, Anadolu Üniversitesinden Sayın Osman TUTAL, Hitit Üniversitesinden Sayın Nur ŞAT, özel öğrencilerin karşılaştıkları sorunları aşmak için örnek uygulamalarını takdim etmişler ve bu uygulamaların tartışılmasını sağlamışlardır. Ayrıca, İstanbul Üniversitesinden Sayın Songül ALTINSAÇLI ve Gaziosmanpaşa Üniversitesinden Sayın Bilge Hilal ÇADIRCI, Engelli Öğrenciler Birim Koordinatörlüklerince yapılan Bölge Toplantısı Sonuçlarının sunumunu gerçekleştirmişlerdir.

Öğleden sonra yapılan ikinci oturumda, Sayın Yrd.Doç.Dr. Nilfer ŞAHİN Başkanlığında, Çalıştay Bilim Kurulu değerlendirmesi sonucunda kabul edilen sözel bildirimlerin sunumu gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede Sayın Füzulan ASLAN, Sayın Yunus BUCUKA, Sayın Muhammet ÇAPKIN, Sayın Mehmet Fatih DURMUŞ, Sayın Emine ERATAY, Sayın A.Tolga İLTER, Sayın Adnan KÜÇÜKALİ sözlü bildirimlerini sunmuşlardır.

Çalıştayın ikinci günü saat 09:00-12:30 arasında, 7 ayrı başlık altında ve 2 oturum halinde grup çalışmaları yapılmış ve grup çalışmalarının sonuçlarından oluşan raporların sunumu kapanış oturumunda gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca İkinci gün öğleden sonra, Başkanlığını Sayın Prof.Dr.Nevzat TARHAN'ın yaptığı, Sayın Prof.Dr.Atilla CAVKAYTAR, Sayın Prof.Dr.Ömer GEÇİT, Sayın Yrd.Doç.Dr.Bilge KARA ve Sayın Dr.Cankut YÜKSEL'in konuşmacı olarak katıldığı "Mental Bozukluğu Olan Öğrencilerin Üniversite Eğitiminde Karşılaştığı Bariyerler" konulu panel düzenlenmiştir. Konuşmacılar her mental bozukluğun eğitime engel olmadığı, mental bozukluğu olan bazı öğrencilerin özel ilgi ve kurumsal düzenlemeler neticesinde üniversite eğitimi alabileceklerini, gelişmiş ülke uygulamaları çerçevesinde anlatmışlardır.

Grup çalışmalarının sonuçlarının sunumu ve tartışılmasının gerçekleştirildiği Kapanış Oturumu Sayın Prof.Dr.Mehmet Faysal GÖKALP başkanlığında yapılmıştır. Kapanış oturumunun ardından 10. Engelsiz Üniversiteler Çalıştayının yapılacağı üniversitenin belirlenmesi için seçim Sayın Prof.Dr.Mehmet Vedat PAZARLIOĞLU Moderatörlüğünde yapılmıştır. Aday olan Anadolu Üniversitesi, Bülent Ecevit Üniversitesi ve Hacettepe üniversitesi arasında yapılan seçim neticesinde birinci olan Anadolu Üniversitesinin 10. Engelsiz Üniversite Çalıştayı'nı düzenlemesine karar verilmiştir.

9. Engelsiz Üniversite Çalıştayında yapılan grup çalışmaları çerçevesinde tartışılan konular ve alınan kararlar aşağıda yer almaktadır. Raporlar gruplardan geldiği gibi buraya

alınmış bazı imla ve cümle düşüklükleri düzeltilmiş, başkaca da her hangi bir düzeltme vs. yapılmamıştır.

GRUP 1: Engelli Öğrencilerin Üniversite ve Okudukları Bölümleri Tercih Nedenleri

Birinci grup çalışmalarını şu alt başlıklar şeklinde değerlendirmiştir:

1. Şehir seçiminin nedeni

- a. Mesleki hedeflerle uyuşan üniversiteleri bulundurması
- b. Engel gruplarının farklılığı ve engel oranlarının o şehirde yaşayabilmeye uygunluğu
- c. Engelli bireyin konfor alanından (fiziksel ve psikolojik olarak rahat hissedilen alan) uzaklaşma korkusu
- d. Adayın sosyoekonomik düzeyi
- e. Şehrin erişebilirliği

2. Üniversite seçiminde etkili faktörler

- a. Üniversitenin prestiji ve seçilen bölüm için verilen eğitimin kalitesi
- b. Üniversitenin engelinin ihtiyaçlarına cevap verebilme düzeyi
- a. Bilgilendirme(muhattap bulabilme)
- b. Ulaşılabilirlik ve erişebilirlik
- c. Burs olanakları
- d. Sağlık hizmeti vb.

3. Bölüm seçiminde tercih nedenleri

- a. Bölümün, engelin türü ve oranına uygunluğu
- b. Mezuniyet sonrası istihdam olanakları
- c. EKPS's'nin yarattığı istihdam fırsatının engelli öğrencilerin üniversite tercihlerindeki etkisi (Devam zorunluluğu vb.)

Çözüm önerileri:

- a. ÖSYM tercih klavuzlarında üniversitelerin engellilere sağladıkları olanakların belirtilmesi
- a. Mekanlara ve bilgiye erişebilirlik oranlarının klavuzda yer alıp almayacağı konusu

b. Sınav uygulamalarına, sınav sonrası yerleştirme sırasında uygulanacak yönteme standartlara göre yer verilmesi (Muaf olunan sorulara göre puanlama, yerleştirmede ek puan uygulaması vb.)

b. Gölge raporların oluşturulması ve takibi

c. Üniversitelerin tanıtım broşürleri ve web sitelerinin engellilere yönelik uygulamaları detaylı olarak içermesi

d. Engelli birimlerinin web sayfalarının olması.

e. Yerel yönetimler ile üniversitelerin engelli öğrencilerin şehir ve üniversite tercihini artırma yönünde ortak projeler üretmesi.

f. Engelli dostu üniversitelerin belirlenmesinde akreditasyon yapılması ve akredite üniversitelere teşviklerin verilmesi.

GRUP 2: Üniversiteye Merhaba

Konular

1. Engelsiz Kayıt ve Yönlendirme
2. Engellilere Yönelik Oryantasyon
3. Akran Desteği

Kararlar

1. Üniversiteyi yeni kazanan engelli öğrenci listelerinin kayıtlardan önce üniversite engelli öğrenci birimlerine iletilmesi. Listelerin geçici ve kalıcı engellilik durumlarına göre düzenlenerek gönderilmesi.

2. Engelli öğrenci listelerinin içeriğinin açıklayıcılığı ve doğruluğu açısından bir sonraki çalıştayda ÖSYM tarafından gönderilen temsilcinin katılımının sağlanması

3. Her fakülte(bölüm), yüksekokul ve enstitüler için engelli öğrenci danışmanlarının atanması ve bu danışmanın engelli öğrenci birimi ile işbirliği içinde çalışmasının sağlanması

4. Üniversitelerin farklı zamanlarda kayıt yapılan bölümlerinde engelli öğrenci danışmanının öğrenci ile iletişime geçmesi için görevlendirilmesi

5. Toplu kayıt haftası olan üniversitelerde kayıt haftası boyunca engelli öğrenci birimi masasının oluşturulması

6. Engelli öğrenci danışmanlarının öğrenciye yardım edeceği konular hususunda engelli öğrenci birimi tarafından bilgilendirilmesi

7. Her eğitim öğretim döneminde Rektör Yardımcısı başkanlığında engelli öğrenci birimi ve engelli öğrenci danışmanlarının katıldığı bilgilendirme toplantısının yapılması

8. Eğitim öğretim dönemi başında üniversite tarafından belirlenen bir tarihte engeli olan öğrencilere akran desteği ile oryantasyon eğitiminin verilmesi (Hacettepe Üniversitesi oryantasyon eğitim modeli örnek uygulama olarak kullanılabilir)

9. Akran öğrencilerin üniversite öğrencileri arasından gönüllülük esasına göre belirlenmesi, kısmi zamanlı çalışan öğrencilerin akran desteği programına dahil edilmesi

10. Akran öğrencileri teşvik etmek amacıyla sertifika, teşekkür belgesi, ders kredisi verilmesi veya sürekli eğitim programlarından indirimli yararlanması gibi uygulamaların gerçekleştirilmesi, akran koçluğu yapan öğrencilerin kısmi zamanlı öğrenci olarak çalıştırılması (Süleyman Demirel Üniversitesi modeli kullanılabilir.)

GRUP 3: Eğitim-Öğretim

Konular

- 1- Eğitim-Öğretim ve Sınav Uygulamalarında Karşılaşılan Güçlükler
- 2- Ders Araç ve Gereçleri-Yardımcı Destek Materyallerinin Durum Analizi
- 3- Eğitim Amaçlı Güncel Yazılım ve Teknolojiler
- 4- Eksiklikler ve Yapılması Gerekenler

Kararlar

1-Sınıfta engelli öğrencisi olan öğretim görevlisi haftada en az 1 saat öğrenci ile görüşür, bu görüşme ek ders ücreti olarak ücretlendirilir.

2- Eğitim öğretim sınav uygulamalarında öğrenci ile ilgili bilgi toplama, bunun için de engelli öğrenci birimleriyle beraber komisyon oluşturulması. Bu komisyonda eğitim-öğretim programı birim sorumlusu, özel eğitim alanında uzman psikolojik danışman, engelli temsilcisi, öğrenci işleri dairesi sorumlusu, farkındalık ve bilgilendirme kitapçığı, üniversite personeli bilgilendirme rehberi bulunmalıdır.

3- Üniversite personeli bilgilendirmeye yönelik seminerler düzenlenmeli ve bu seminerleri engelli bireyler veya engelli bireylerle birebir ilgilenen bireyler vermeli.

4- Öğretim elemanlarına dönem başında derslerinin erişilebilirliği ile ilgili bilgi formu gönderilmeli.

5- Standart bir özel öğrenci sınav yönetmeliği hazırlanmalı ve bu sınav yönetmeliğinde bağlayıcı hükümlere yer verilmelidir.

6- Öğrencinin gereksinimine göre sınavlarda yada derslerde tercüman, yardımcı okuyucu gibi destek personel sağlanmalı.

7- Engelli öğrenci birimlerinde ders araç gereç materyaller parkı kurulması.

8- Üniversiteye kayıt olan engelli öğrencilere tablet bilgisayar üniversiteler tarafından verilmeli.

9- Ösym kılavuzunda yapılan ön koşul ayrımcılıklarının kaldırılması.

10- Engelsiz kütüphanelerin sorumluluğu engelli öğrencilere verilmeli ve bunların takibi engelli öğrenci birimleri tarafından yapılmalı.

11- Öğrencilerin ders materyallerine erişimini sağlamak, bu materyallerin üretimini sağlamak üzere öğrenci asistan sistemi kurulmalı, burslu öğrenciler çalıştırılmalı.

12- Üniversitelerin engelli öğrenci birimlerinde işitme engelli öğrenci sayısı kadar işaret dili bilen personel çalıştırılmalı.

13- İnternet sitelerinin web erişilebilirlik kurallarına göre düzenlenmesi.

14- Üniversite binalarına üç boyutlu navigasyon binaları kurulması.

15- Konuşmayı işaret diline, işaret dilini konuşmaya çeviren programların yapılması.

16- Güncel yazılım ve programların üniversiteler tarafından alınması ve kullanılması.

17- Eğitim öğretim birimine zihinsel engelli öğrencilerin bilişsel programlar yerine okumaya ve uygulamaya dayalı programlarda yer alması ve bu programlarda da bireysel olarak desteklenmesi sağlanmalıdır.

GRUP 4: Erişilebilirlik

1-Üniversitede Erişilebilirlik

Kent yaşamı içinde engellilerin hiçbir engele takımadan her yere varabilmelidir.

Üniversite yaşamında bireyler hangi engele takılıyorsa o çözülmelidir.

Üniversite normal bireyle sağlanan olanakların görme, fiziksel engel, işitme engellilere de aynı olanakların sağlanması.

Bina, üniversitede dolaşım, derse erişimdir.

Ulaşmak ve bilgiye ulaşmak aynı kavram değildir.

Ulaşmak ve erişmek ayrı kavramdır. Tümü erişilebilirliktir. Erişilebilirlik mimari çözümdür.

Eğitsel sosyal, mesleki alanda engellilere fırsat eşitliği sağlanmalıdır. Rekabet ortamında engelliler de eşit olmalı. Rekabet ve mukayese utanca neden olur. Agresifliğe neden olur. Kaynaştırmada engelliler dışlanıyor, utanç duyuyor ve dersi diğer öğrencilere işlettirmiyor, saldırgan oluyorlar. Toplumun önyargısı var.

Uyarlanmış eğitim öğretim ortamı yok. Ötekileştiriyoruz. Engellilik sosyal bir olgudur. Görme engellinin normal arkadaşı engelliler için bilgisayarı kullanamıyor. Arkadaşı engelli oluyor. Kişiler oluşan oluşumlar sonucu engellenir.

Erişim sadece engelliler için değildir.

TDK sözlüğü Bilişim teknolojileri diye tanımlanır. Aile ve sosyal politikalar kadar engellilikle birleşiyor.

Uluslararası yaklaşımda dört bileşen vardır. Ayrımcılık, fiziksel çevre, ekonomik erişim, bilişim teknolojileridir.

Yüksek öğrenimdeki öğrencilerin akademik ve sosyal alanda entegrasyonunda çıkan sıkıntıların tespiti ve bunların çözümleri Bizim genel amacımızdır.

Engelleri ayırmaksızın önce gerekli yüksek öğrenimli gençler üzerinden gidelim. Bir yol haritası belirleyelim. Akademik ve sosyal anlamda nelere nasıl erişilebilirler. Ayrımcılık ve fiziksel çevreyle ilgili sorunlar bilişim teknolojisiyle açılır. Teknolojiyi kullanarak ayrımcılık, fiziksel çevre ve ekonomik erişilebilirliği sağlayabiliriz. Az maliyetle çözümlenebiliriz.

2. İletişim Teknolojileri

-Sıkıntılar var. Sabancı Üniversitesinde son teknoloji olmasına rağmen kütüphanesi bilgi merkezi olarak oldukça geri kalmış. Özel gereksinimli öğrenciye hizmet veremiyor. Üniversitelerde ne gibi teknolojiler var, hangi ana başlıkta yürütülüyor? En temel konu bu. Müthiş teknolojiler var. Ekran büyütme, kelime sentezi ve sesli kitap var. Cihazlar vergisiz olmalı. Görme engelli hiçbir refakete gerek olmadan bağımsız olmalı.

Kütüphanede erişilebilirlik bir kaynağa ulaşabilmektir. Katalog sistemine erişilebilmelisin. Bilgisayar programı var görme engelliler için. Çok görme engelli kullanıyor

ve bilgisayar pek çok problemi kaldırıyor. Kitap kırtasiyede PDF'e çevriliyor. PDF'ye çevrilince kitaba ulaşılabilir. Kitaba ulaşmak zor değil. Kütüphanede var. Herkesin kişisel bilgisayarı var. Kütüphanede çoklu sisteme gerek yok. Müzik sistemi var. Görme engelli için kitaba erişim çok zor değil. Artık kitabın PDF'sine erişmek zor değil. Müzik bölümünde ise gören notayı söylüyor. O şekilde de çalışıyor. Dernekler de çalışıyor. Bilgisayar kursu veriliyor. Normal bilgisayar kursu yeterli ve uygulamayla pekişiyor. Örneğin bir kitaba bir siteden hep aynı yolla ulaşıyor. Öğrenci, işlerini başkasına yaptırmamalı. O işi kendisi başarmalı. Aileler de bu şekilde yardım etmeli. Akademik olarak gelişmeli.

Müzik için de link olabilir. Ayrıca üniversitede müzik sistemi olmalı. İngilizce için standart bilgisayar ve ekran yeterli. Donanım tarafı standart bilgisayardır. Yazılım farklıdır. Yazılım için kişisel bilgisayar ya da kurumsal bilgisayar hizmete açılabilir. Tüm kütüphanelerde özel gereksinimli bireyler için sistem kurulmaya çalışılıyor. Sadece üniversite öğrencileri değil, tüm öğrenciler ulaşacak. Kastamonu üniversitesinin çalışması var.

Bilim ve sanat eserleri yasınının birtakım kitapların e-kitaplara çevrilmesinde sıkıntı var. Üniversiteler tüm kitapların telif haklarını ödüyor.

5378 sayılı yasa çıkmadan hangi ceza kesildi? İnisiyatif yönetimdedir. Zihinlerdeki engel kalkmıyor. Aslında kaynak sorunu yok. Rampalar da sağlıksız. Kaynak yönetimi önemli. Yapı işleri daha faal olmalı. Yapmış olmak için örneğin; rampa yapılmamalı. Teknoloji ve tasarım dersinde hayatımızı kolaylaştırılacak projeler üretiliyor. Sensörlerle bir yerden bir yere ulaşabilme gibi müthiş projeler var. İşitme engelli için duyduğunu yazan proje. Üniversitede kütüphanede kısmi zamanlı çalışan var. Eski kitaplar ve Türkçe kaynaklı e-kitap oluyor. Az tarayıcıyla hızla kırtasiyede e-kitap oluyor. Sara makinesi sonradan görme engelli olmuş yaşlanmış insanlar için ev materyali çocuklar test çözüyor sara makinesiyle. Getem diye bir Boğaziçi Üniversitesi kütüphanesi var. Sesli kütüphanesi var. Tüm yayınlar devamlı erişilir hale getirilebilir. Öğrencinin mailine gönderilebilir. PDF'den sesli kitaba dönüştürülebilir. Türkiye'de herkes kişisel kütüphane oluşturuyor. Bu sorun var. Getem ve Kastamonu'da kaynak var. Eğer bir öğrenci istisnai bir kaynağa ulaşamıyorsa genel bir üniversitede işbirliği sağlanmalı. Yeniden yeniden kütüphane oluşturulmamalı. 50 kitap paylaşırsanız genel ağ bağlantıyorsunuz. Ortak bir platform oluşturmaya çalışılıyor. İmkanlar ve kaynaklar birleştirilmeli. Öğrenci ders notlarına ulaşamıyor. Ders notu Bologna ile de çözülüyor. Ders notu online ve not olarak öğrenciye verilmeli. Uzaktan eğitim var. Kampüs eğitimi pahalı. Bilişim teknolojileri engelleri kaldırıyor. Öğrenci evinden çıkmadan eğitim alıyor. Pahalı yazılımlar web-tabanlı hale geldi. Bir internet sitesine bağlanıp

hallediyorsunuz. Amerika ve İngiltere'deki açık üniversiteler ders notunun tümünü paylaşıyor ve herkes yararlanıyor. Tüm ders ve notları indiriyorsunuz. Buna doğru giden bir sistem var ancak başarı oranı düşüyor. Tek bir ekranla bir hoca ders veriyor. Diğer akademisyenler yardımcı oluyor. Deneyimler paylaşılıyor. Ders notu paylaşımında etik sorun yaratıyor. Ders notu paylaşılmalı. Elektronik olarak paylaşılmalı. Teşvik edilmeli. Yeterli ders notu dijital kitap yok. Birçok tasarım örneğin; Jawus yok. Sıkıntı var. Erişilebilir PDF dosyası ve kaynakları olmalı. Gerekli donanım teknolojileri desteklenmeli. Fatih projesinde var. Engellinin tableti olmalı. İşitme engelliler için de mekanlarda fiziksel düzenleme yapılmalı. Az işitenler de işitme cihazlar ve sesli uyarı sistemleri önemli. Salon ve derslikler donanımları ihtiva etmeli ya da belli oranda sınıf olmalı. Çocuklar çekinip utanmamalı. Bir yerde akustik oluşturmak bazen 2 günde sağlanamaz. İşaret dilinin Türkçe uyarlaması sağlanıyor. Akustik tüm yaşam alanlarında önemlidir. İnsana ve çevreye yönelik tasarımları doğru yapmalıyız. Ticari boyut ta önemli. İndüksiyon döngü sistemleri var işitme için. %70-80 oranında bu sistem her şeyi çözer. Gürültülü sesi de çözer. Tayyip Erdoğan Üniversitesinde engelsiz kütüphanemiz var. Bilgileri paylaşabiliriz. Kampüsteki iyileştirmeler insana ve çevreye yöneliktir. Herkes için tasarım önemlidir. Doğru şeyler yapalım. Kaynağı doğru kullanalım. 3-4 katı masraf yapmayalım. Eski binaların dönüşümü çok da uygun değil. Tamamıyla revize olmalı.

İletişim teknolojileri ile binaları birleştirelim. Yeni yapılan binalara bakalım. Yıkıp, yapmayalım tekrar tekrar. 5378 Sayılı Kanunla 7 temmuz son tarih sorunu var. Yeni binalarda ne tip kontrol yapılıyor. Ancak yeni binada sorun var. Yapı işleri kontrol ediyor ama sorun var. Engelli tuvaleti ve rampada sorun var örneğin. YÖK yılsonunda yapısal düzenlemeleri takip ediyor. Ancak raporlar çok yeterli değil. Biz bir bina ile ilgili her şeyi belirledik. Yapı işleri aldı. Yapı işleri bir firmaya ihale ile veriyor. Maliyet açısından kaçak ve eksik malzeme kullanılıyor ve biraz ihmaller oluşuyor. Yapı işleri bu şartnamenin dışında kalmalı. Kesinlikle bu şekilde olacak şekilde yaptırım olmalı. Yapı işleri denetleyecek güce sahip mi? Muğla Sıtkı Koçman Üni. dışarıdan hizmet alıyor. Firmayı uyarıyoruz, takip ediyoruz ama uzmanlık önemli. Kontrol mekanizması tecrübe gerektiriyor. Bazen sorunlar eksiklikler oluyor. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığında engelli ve yaşlı birimi de inceliyor ve uyarıyor. Onlar da denetliyor. Püf noktalarını bu birim sağlıyor. Atlanılan nokta oluyor. Tekrar kurup yıkıyoruz. Aile ve sosyal politikalar bakanlığı standartları var. Kılavuzu da var. Üç yıllık araştırma sonucu çıkmış kılavuzu var. Binalar da engelli koordinasyon biriminin görüşü alınarak yapılmalı. Engelli birimindeki görevlilerin ciddi katkıları olabilir ve önerileri alınabilir. Engelli

birimlerine danışılmalı. Her şey çok iyi planlanmalı herkes için iyi planlanmalı. İş Güvenliği uzmanı ile de çözülmeli. Teknik bilgiye sahip kişiler olmalı. Risk analizi yapılmalı. Yaşayarak, görerek binalar da yapılırken bazı şeyler oluşuyor. Yapı İşleri Daire Başkanlığı sorumludur. SKS, Bilgi İşlem de sorumludur. Yeni projelerde erişilebilirlikte denetim mekanizması oluşturulmalı.

Tüm üniversitelerin kullanabileceği tip proje oluşturulmalı. TSE gibi (standartlar) oluşturulmalı. Tasarım ekibinde uzmanlar olmalı. Hepsini denetleyen bağımsız bir denetleyici olmalı. Devlete bağlı olmamalı ve bağımsız olmalı. Denetim mekanizması önemli. YÖK içinde denetim mekanizması olmalı. Bina sorumlusuna eğitim verilmeli. Evrensel tasarım nedir? Bu konu hakkında bilgi verilmeli. Erişilebilir ders materyalleri nasıl hazırlanır bilgi verilmeli. Üniversitelerde işitme engelli dili seçmeli ders oldu ama pek çok öğretim elemanı işaret dili bilmiyor.

Müfredata uyulmalı. Yapı işleri, bina sorumlusuna kılavuz verilmeli. İnsan kaynakları doğru yönlendirilmeli.

Bir sonraki çalıştayda bilişim uygulamalarına ilişkin erişimin artırılmasına ilişkin projeler olabilir. Bir sonraki toplantıda projelerle de gelebiliriz. Çalıştayda hep katılımcılar değişiyor. Ve hep aynı şeyleri konuşuyoruz. Çalıştaylar sistemli gitmiyor. Seçilmiş uzmanlar olmalı, standartlaşmaya gidilmeli. Engelli platformunun bir sınırlandırılması olmalı. Çalıştay yeniden yapılmalı sonuç odaklı workshoplar yapılmalı. Üniversitelerin faaliyet raporları paylaşılmalı bir forum sayfamız olabilir. Bir ortak havuzda web sayfamızda paylaşalım. Ortak paylaşımlarımız olsun. Yurtlar KYK'larda neler yapılmalı bunlar da tartışılmalı. Üniversite kampus dışında da neler yapabiliriz bunları tartışalım.

GRUP 5: Ulaşılabilirlik

A- Üniversitelerde ulaşım teknolojileri

- 1- Hazırlanan stratejik planların uygulanabilir olması
- 2- Ulaşılabilirlikle ilgili bilimsel çalışmaların teşvik edilmesi (yüksek lisans ve doktora) ve bu çalışmaların paylaşımına açılması
- 3- Ulaşılabilirliğin iki aşamada değerlendirilerek (yerleşke ya da binaya kadar ki kısım ile yerleşke ve bina içi çözümlerin ayrı olarak değerlendirilerek) paydaşlarla uygulanabilirliğinin sağlanması

4- Genel olarak kanıksanan hissedilebilir yüzey, rampalar, asansörler ve tuvaletler dışında sesli uyarı sistemleri, navigasyon yön bulma sistemleri, indüksiyon döngü sistemleri (İD), akülü araç şarj üniteleri vb. projelerin hayata geçirilmesi ve engellilerin kullanımına sunulması

5- Üniversite genelinde yapılan duyuruların engelli bireylere ulaşımının sağlanabilmesi için engelli öğrenci birimlerine ayrıca gönderilerek tüm engelli öğrencilerin bu duyurulara ulaşılabilirliğinin sağlanması

6- Çalıştaylarda özellikle görme engelliler için simultane (eş zamanlı) çevirilerinin sağlanarak toplantı bütünlüğünün korunması

B- Sosyal yaşam ve destek

1- Burs ve barınma için asıl kaynak sağlayıcı olan başbakanlık, gençlik ve spor bakanlığı ve kredi yurtlar kurumu genel müdürlüğünün engelli öğrenciler için öncelik tanınması ve kontenjan ayırmasının sağlanması

2- Kredi yurtlarda barınan engelli öğrencilerin izole edilmesinin önlenmesinin sağlanması

3- Üniversitelerde kısmi zamanlı öğrenci çalıştırılırken engelli öğrencilere öncelik tanınması ve kontenjan ayırmasının sağlanması

4- Üniversiteler bünyesinde psikolojik danışmanlık ve rehberlik birimi oluşturulmasının sağlanması (üniversite veya devlet hastanelerinden, eğitim fakültelerinden, ildeki ilgili kamu kurumlarından personel konusunda destek sağlanarak en azından part time çözümlerin üretilmesi)

5- Üniversite bütçelerinde yasal zorunluluk olarak hukuki yaptırımlara maruz kalınmaması için engelsiz yaşam projelerinin gerçekleştirilmesinde finansal kaynak sağlanmasında öncelik tanınması

Genel Tavsiyeler:

1) Düzenlenen çalıştaylara üst yönetimlerin (en az rektör yardımcısı düzeyinde) davet edilerek katılımlarının sağlanması

2) Öğretim dönemi başlarında en az bir defa olmak üzere engelli öğrencilere yönelik oryantasyon çalışmalarının yapılması

3) Öğrenci Konseyinde engelli öğrencilerin temsilinin sağlanabilmesi için ilgili mevzuatta değişikliğin yapılması.

GRUP 6: Teşkilatlanma ve Farkındalık

“Yükseköğrenim gören engelli öğrencilerin, öğrenim hayatlarını kolaylaştırabilmek için gerekli tedbirleri almak ve bu yönde düzenlemeler yapmak üzere, 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun gereğince, Kurulumuz tarafından hazırlanan "Yükseköğretim Kurumları Engelliler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliği" 14.08.2010 tarih ve 27672 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. 20.06.2006 tarih ve 26204 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır. Yönetmeliğin 11. maddesinin birinci fıkrası 03/01/2013 tarihli ve 28517 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak değiştirilmiştir.”

20 Temmuz 2013 CUMARTESİ

Resmî Gazete Sayı : 28713 YÖNETMELİK

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığında:

ERİŞİLEBİLİRLİK İZLEME VE DENETLEME YÖNETMELİĞİ

The screenshot shows a web browser window displaying the official website of the Ministry of Family, Labour and Social Policies. The page title is "ERİŞİLEBİLİRLİK İZLEME VE DENETLEME YÖNETMELİĞİ". The document is dated 20 Temmuz 2013 CUMARTESİ and is published in the Resmi Gazete (Official Gazette) with the number 28713. The document is structured as follows:

- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığında:**
- ERİŞİLEBİLİRLİK İZLEME VE DENETLEME YÖNETMELİĞİ**
- BİRİNCİ BÖLÜM**
- Amacı, Kapsamı, Dayanak ve Tanımlar**
- Amacı**
- MADDE 1 – (1)** Bu Yönetmeliğin amacı, umuma açık hizmet veren her türlü yapılar ve açık alanlar ile toplu taşıma araçlarında erişilebilirliğin izleme ve denetimini yapacak olan komisyonların teşkili, çalışma usul ve esasları, Kanun ile belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmesi için ek süre verilmesine, idari para cezalarının uygulanmasına ve genel bütçeyle gelir kaydedilen idari para cezası tutarlarının kullanılmasına ilişkin hususları belirlemektir.
- Kapsamı**
- MADDE 2 – (1)** Bu Yönetmelik, 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunun geçici 2 nci ve 3 üncü maddelerinde yer alan umuma açık hizmet veren her türlü yapılar ve açık alanlar ile toplu taşıma araçlarını kapsar.
- Dayanak**
- MADDE 3 – (1)** Bu Yönetmelik, 5378 sayılı Kanunun geçici 2 nci ve 3 üncü maddeleri hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.
- Tanımlar ve kısaltmalar**
- MADDE 4 – (1)** Bu Yönetmelikte geçen;
- a) Bakanlık: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının,
- b) Erişilebilirlik: Binaların, açık alanların, ulaşım ve bilgilendirme hizmetleri ile bilgi ve iletişim teknolojisinin engelliler tarafından güvenli ve bağımsız olarak ulaşılabilir ve kullanılabilir olmasını.

Engelli Öğrenci Bitimlerinin Teşkilatlanması Ve Üniversitelerde Denklik

Teşkilat Yapısı Ve Birim Yönergesi

Amaç

Madde 1: Bu yönergenin amacı, Üniversitesinde öğrenim görmekte olan engelli öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik planlama, yürütme, koordinasyon,

değerlendirme işlemlerinin gerçekleştirilmesi ile öğrencilerin üniversiteye girişlerinden itibaren güncel bilgilerinin tutulması ve kaydedilmesi ve gerekli karşılaştırılmanın periodik olarak yapılmasıdır. Engelli Öğrenci Biriminin/Engeli Olan Öğrenci Danışma ve Koordinasyon Biriminin çalışma usul ve esaslarını belirlemektir.

Kapsam

Madde 2: Bu yönerge, Üniversitesinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamakla sorumlu Engelli Öğrenci Biriminin/Engeli Olan Öğrenci Danışma ve Koordinasyon Biriminin yapı, işleyiş, görev ve sorumlulukları ile ilgili hükümleri kapsar.

Dayanak

Madde 3: Üniversitesi Engelli Öğrenci Birimi/Engeli Olan Öğrenci Danışma ve Koordinasyon Birimi, 01.07.2005 tarihli ve 5378 sayılı özürölüler ve bazı kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılması hakkında kanunun 15. maddesine dayanılarak hazırlanan 03.01.2013 tarih ve 28517 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yükseköğretim Kurumları Özürölüler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik temel alınarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4:

Üniversite: Üniversitesini,

Rektör: Üniversitesi Rektörünü,

Senato: Üniversitesi Senatosunu,

Birim: Üniversitesi Engelli Öğrenci Birimini/Engeli Olan Öğrenci Danışma ve Koordinasyon Birimini

Sorumlu Rektör Yardımcısı: Engelli öğrencilerin idari, fiziksel, barınma ihtiyaçları ile sosyal ve akademik alanlarla ilgili ihtiyaçlarını tespit etmek ve bu ihtiyaçların karşılanması için yapılması gerekenleri belirleyip gerekli planları yapmak, uygulamak, geliştirmek ve yapılan çalışmaların sonuçlarını değerlendirmek üzere doğrudan rektörlüğe bağlı olarak oluşturulan Üniversitesi Engelli Öğrenci Biriminin/Engeli Olan Öğrenci Danışma ve Koordinasyon Biriminin, rektör adına başkanlığını ve sorumluluğunu üstlenen, eğitim-öğretim işlerinden sorumlu rektör yardımcısını,

Koordinatör: Engellilik alanına ilgi duyan ve ya engellilik alanına ve bu alana yakın alanlarda (sosyoloji, psikoloji, fizyoterapi, özel eğitim, psikolojik danışmanlık, mimarlık ve benzeri) çalışmış olan, deneyim sahibi öğretim elemanları veya idari personel arasından, sorumlu rektör yardımcısının başkanlığında birimin faaliyetlerini planlamak, yürütmek ve geliştirmekle sorumlu, gerektiğinde üniversiteyi temsil etmekle yükümlü kişi,

Engeli olan öğrenci: Doğuştan veya sonradan meydana gelen hastalıklar veya kazalara bağlı olarak gelişen fiziksel, duyuşal, ruhsal, zihinsel, işitsel veya görsel bozukluklar veya yetersizlikleri nedeniyle yaşı, cinsi, eğitim, sosyal ve kültürel durumunun gerektirdiği şekilde işlevleri/ fonksiyonları yerine getiremeyen öğrenci,

Birim öğrenci temsilcisi; Üniversitesinde öğrenim görmekte olan engeli olan öğrenciler arasından her öğretim yılı Ekim ayı içinde yine engel sahibi öğrenciler tarafından seçilen bir öğrenciyi,

Engelli Öğrenci Birimi /Engeli Olan Öğrenci Danışma ve Koordinasyon Birimi Danışma Kurulu/Genel Kurulu/Komisyonu: Üniversitesi sorumlu rektör yardımcısı c, Engelli Öğrenci birimi/Engeli Olan Öğrenci Danışma ve Koordinasyon Birimi koordinatörü, ilgili alanlardan (sosyoloji, psikoloji, fizyoterapi, özel eğitim, psikolojik danışmanlık, mimarlık ve benzeri) akademik ve idari personel ve bağlı buldukları birimleri (en az Sağlık-Kültür-Sosyal Daire Başkanlığı, Kütüphane, Yapı İşleri ve ilgili olabilecek diğer birimler) temsil eden kişiler bu kurulun üyeleridir. Tavsiye edilen üye sayısı 11 olmalıdır. Koordinatör bu kurulun oluşturulmasında ihtiyaç duyması halinde öneri verir.

Engeli olan Öğrenci Danışmanlıkları: Fakülteler, yüksekokul/meslek yüksekokulu ve enstitülerde engeli olan öğrencilerden eğitim ve öğretime adaptasyon ve tam katılımlarını ve ihtiyaçlarını takip etmek ve koordinasyon sağlamak açısından görevlendirilecek olan akademik personel. Rektörün talebi ile dekan/müdür tarafından atanır.

Birim Danışmanı: Engellilik alanına ilgi duyan ve ya engellilik alanına ve bu alana yakın alanlarda (sosyoloji, psikoloji, fizyoterapi, özel eğitim, psikolojik danışmanlık, mimarlık ve benzeri) çalışmış olan, deneyim sahibi öğretim elemanları arasından birime atanmış koordinatör ile birlikte birimin faaliyetlerini planlamak, yürütmek ve geliştirmekle sorumlu kişi.

İKİNCİ BÖLÜM

Engelli Öğrenci Birimi/Engeli Olan Öğrenci Danışma ve Koordinasyon Birimi

Çalışma Esasları

Madde 5: Üniversitesi Engelli Öğrenci Birimi/Engeli Olan Öğrenci Danışma ve Koordinasyon Birimi engeli olan öğrencilerin akademik, araç-gereç, idari, fiziksel, barınma, sosyal ve benzeri alanlarla ilgili ihtiyaçlarını tespit etmek ve bu ihtiyaçların karşılanması için yapılması gerekenleri belirleyip, yapılacak çalışmaları planlamak, uygulamak, geliştirmek ve yapılan çalışmaların sonuçlarını değerlendirir. Bu birimin çalışma usul ve esasları yükseköğretim kurumlarınca belirlenir.

<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.14214&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=Y%C3%BCKsek%C3%B6%C4%9Fretim%20Kurumlar%C4%B1%20%C3%96z%C3%BCrl%C3%BCler%20Dan%C4%B1%C5%9Fma%20ve%20Koordinasyon%20Y%C3%B6netmeli%C4%9Fi>

Madde 6: Yükseköğretim kurumlarında bulunan Engeli olan Öğrenci Birim'leri/Engeli Olan Öğrenci Danışma ve Koordinasyon Birimleri her yıl hazırlayacakları faaliyet ve değerlendirme sonuçlarını içeren raporu Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'na bildirirler. Her akademik dönem başında olmak üzere, 2 kez, sorumlu Rektör Yardımcısı ve ya rektör yardımcının atayacağı bir sorumlu başkanlığında, toplanır, birimin görevleri doğrultusunda projeler geliştirir, üniversite içinde idari/akademik birimler arasındaki koordinasyonu geliştirmek üzere düzenlemeleri ve tavsiye kararlarını alır, bu kararların takibini yapar. Toplantılara engel gruplarına göre, ihtiyaç duyulabilecek anabilim dallarından öğretim elemanları ve konunun uzmanları davet edilebilir.

Madde 7: Üniversitesi Engelli Öğrenci Birimi/Engeli Olan Öğrenci Danışma ve Koordinasyon Birimi, engeli olan öğrencilerin rahatlıkla erişebilecekleri, merkezi bir yerde ayarlanmış ve öğrencilerin gittiklerinde bir personelle karşılaşılabildikleri ya da diğer iletişim yolları ile (e-mail, telefon) tüm taleplerini iletebildikleri ve cevap alabildikleri bir fiziki ofise sahip olmalıdır. Bu birimde daimi bir personelin çalışması tavsiye edilir, ancak olmaması halinde koordinatör, danışman, danışman asistanı vs. gibi kişilere çeşitli yollardan erişim (e-mail, telefon, ofis saatlerinin kapılarda belirtilmesi gibi) kolaylıkla sağlanmalıdır. Birimin maddi ihtiyaçlarının (eğitim, kaynakça, kırtasiye materyalleri vb) Üniversitesi Rektörlüğü'nce karşılanır, ancak birimin üniversitenin toplam bütçesinin belli bir oranında özerk bir bütçeye sahip olması da tavsiye edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

..... Üniversitesi Engelli Öğrenci Biriminin/Engeli Olan Öğrenci Danışma ve Koordinasyon Biriminin Görev ve Sorumlulukları

Madde 8: Üniversitesi Engelli Öğrenci Biriminin/Engeli Olan Öğrenci Danışma ve Koordinasyon Birimi görevleri;

1. Üniversitesine kaydı yapılan engeli olan öğrencilerin öğrenimlerini sürdürdükleri sırada eğitim, öğretim, burs, idari, fiziksel, barınma, sosyal ve benzeri alanlarla ilgili ihtiyaçlarını tespit etmek ve bu ihtiyaçların karşılanabilmesi için alınması gereken önlemleri belirlemek çözüm önerileri sunmak, gerekli düzenlemeleri üniversitede bulunan diğer birimler veya daire başkanlıkları ile eşgüdüm içerisinde yapmak,

2. Üniversitesi'nde engeli olan üniversite öğrencilerinin engel durumlarına göre akademik, fiziksel ve sosyal yaşamlarını engellemeyecek biçimde öğretim programlarını düzenlemek için devam ettikleri eğitim ortamının uygunlaştırılması, engellilere yönelik araç gereç temini, özel ders materyallerinin hazırlanması, uygun eğitim, araştırma ve barındırma/yurt ortamlarının düzenlenmesi konularında çalışmalar yapmak,
3. Bütün öğrencilerin adil ve doğru bir şekilde ölçme ve değerlendirmeye tabi tutulması, fırsat eşitliğini sağlamak ve eğitim sürecini engelli öğrenciler için de anlamlı hale getirmek için; engelli öğrencinin sınavla ilgili süre, mekân, materyal, refakatçi ve engelin doğasından kaynaklanan farklılıklara göre alınacak gerekli tedbirleri almak, düzenlemeleri yapmak,
4. Maddi imkânı olmayan engelli öğrencilerin, yardımcı araç ve gereçlerinin ücretsiz temini yönünde çalışmalarda bulunmak,
5. İstihdam olanaklarını geliştirmek ve bilgi vermek için STK'lar ve kurumsal firmalarla işbirliği içinde olmak ve öğrencilere bu anlamda rehberlik etmek ve yönlendirmelerde bulunmak.
6. Birimin aldığı kararlar ve belirlediği stratejilerin uygulanmasını denetlemek,
7. Her akademik yılın sonunda engeli olan öğrencilerin akademik danışmanlarından, o öğrenciye ait tüm süreçlere yönelik (eğitim öğretim, araç gereç temini, sınavların ayarlanması, gözetmen sağlanması, ek süre verilmesi, refakatçi sağlanması üzerine yapılmış düzenlemeler) rapor talep etmek,
8. Her akademik yıl sonunda birimin çalışma programını hazırlamak, yürütmek, yıllık, bütçe tasarısı ve yıllık faaliyet raporunu hazırlayıp bağlı bulunduğu Rektör Yardımcısı'na sunmak.
9. Üniversitesi'nde öğrenim görmekte olan **tüm öğrencilerin** engellilik konusundaki farkındalık düzeylerini artırmaya yönelik toplantı, panel, konferans ve kariyer günleri gibi çeşitli etkinlikleri organize etmek,
10. Üniversitesi'nde öğrenim görmekte olan engelli öğrencilerin özellikleri, ihtiyaçları, yapılabilecek öğretimsel düzenlemeler konusunda danışman öğretim elemanları ile düzenli toplantılar yapmak, yayınlar hazırlamak ve/ya bilgilendirici etkinliklerde bulunmak,
11. Üniversitesi'nde öğrenim görmekte olan engelli öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik ya da aktif görev alabilecekleri üniversite ve üniversite dışı diğer kuruluşlarla (STK'lar, devlete bağlı olan ya da olmayan-“Önde Koşanlar” ve benzeri-) işbirliği içinde yürütülecek program ve projeler hazırlamak,
12. Diğer üniversite birimleri, yerel yönetimler, sivil toplum örgütleri vs. ile işbirliği içinde çalışmak.

13. Engelli Öğrenci/Engeli Olan Öğrenci Danışma ve Koordinasyon Birimi'nin görev, faaliyet ve işleyişini açıklayan ve her yıl güncellenen birim broşürünün ve/ya kitapçığının hazırlanması ve tüm paydaşlara ulaştırılması,
14. Engelli Öğrenci/Engeli Olan Öğrenci Danışma ve Koordinasyon Birimi'nin görev, faaliyet ve işleyişini içeren bir web sayfasının ayrı bir link olarak Üniversite web sayfasında **ana sayfada** yer alması, bu bilgilerin tamamının **güncel** ve **doğru** olarak yayınlanması,
15. Üniversitenin yemekhane, kantin, servis, kütüphane, güvenlik, yurtlar, spor merkezleri vs. gibi birimlerinden de engeli olan öğrencinin rahat ulaşması ve eşit oranda faydalanabilmesi için çalışan personele yönelik hizmet içi eğitim programlarının planlanması ve uygulanması. Bu eğitim programlarının uygulanabilmesi için öğrencilerle yapılacak bireysel görüşmelerle belirlenen ihtiyaçlar/talepler doğrultusunda bu birimlerle çalışan kişilere yönelik eğitim ve farkındalık programlarını yürütülmesi ve program sonuçlarının takip edilmesi,
16. Öğrenci Kulüpleri ve Öğrenci Toplulukları ile birime destek vermeleri konusunda işbirliği içinde olmak, ortak projeler yürütmek (Örnk: “Sosyal Yaşamı Destekleme Topluluğu”, “Bahar Şenlikleri”nin ve benzeri üniversite gençlik etkinliklerinin içine entegre olmak, öğrenci topluluklarının farkındalık artırmaya yönelik organizasyonlara birlikte katılımını sağlamak, Örnk: “Karanlıkta Diyalog”),
17. Çeşitli seviyelerde engeli olup, meslek ve kariyer sahibi olan kişiler ile öğrencileri bir araya getirmek

Gelecek Çalıştaylara Yönelik Öneriler

1. Çalıştaylarda, örneğin Türkiye Üniversite Sporları federasyonu gibi, öğrencileri direk olarak etkileyebilecek projeleri olan STK'ların ve diğer bağımsız kuruluşların davet edilmesi ve bu anlamda yürütülmekte olan örnek projelerini sunmalarının sağlanması,
2. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Sanayi Bakanlığı, Kalkınma Bankası ve benzeri kurumlarca fonlanan projeler ve fon başvuru süreçleri ile ilgili olarak çalıştaylarda bilgilendirici sunumların yapılması.

GRUP 7: Şehir Üniversite ve Sosyal Yaşam

Bu başlık altında konuşulacak birçok konudan sınırlı vaktimiz sebebiyle seçtiğimiz başlıklar şunlardır :

Engelsiz Üniversite

Engelsiz Şehir

Engelsiz Belediye

Konuştığımız bu başlıkları BMEHS ve AKŞ ilkeleri çerçevesinden yola çıkarak 3 başlık altında sınıflandırdık:

- Engellilere yönelik katılım modellerinden kapsayıcı yaklaşım ön plana çıkarılmalıdır
- Avrupada kentsel şartları belediyenin onaylaması gerekir
- Belediye, valilik vs sorumlu kanunlarda amaç, sorumluluk belirlendi ama yaptırım eksik kaldı

ERİŞİM

Fiziksel mekana Erişim

- Ulaşım araçlarında tüm engel gruplarına yönelik olarak düzenlemelerin yapılması
*örnek olarak sesli uyarı sistemlerinin standardizasyonu
- Sadece vapur, otobüs değil, digger ulaşım araçları (minibus, dolmuş, taksi) engelli kişiler için uygun olmalı
- Sinyalizasyon sistemleri ile ilgili arızalar için etkin çözüm birimlerinin oluşturulması ve uyarıların kabartma yazılarıyla yazılması
- Sarı çizgilerin tanıtımının yapılması, her şehire konması, kusur tespitinin ilgili yerlere gönderilebilmesi için her sarı çizginin kotlandırılması.
- Engellilerin erişilebilirliğine yönelik düzenlemeler yapılırken zihinsel engelli bireyler gözardı edilmemelidir. Bunun için evrensel tasarım ilkeleri yaygınlaştırılarak basit ve sezgisel kullanım ve algılanabilir bilgi ilkesinin hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Olanaklara Erişim

- Eğitim olanaklarına olan erişimin geliştirilmesi ve zihinsel engelli grupların üniversiteye girmesini kolaylaştırıcı yasalar çıkartılmalıdır
- İşaret dili eğitiminin standarda bağlanması ve geliştirilmesi
- İşitme engelliler için ortak derslerin işaret diline çevrilmesi gerekmektedir
- Sosyal, kültürel ve sportif olanaklara olan katılımın teşvik edilmesi

- Medikal ARGE'nin teşvik edilmesi

BÜTÜNLEŞME

• Bütünleşme konusu çerçevesinde bilinçlendirme ve farkındalık yaratma çalışmaları yapılmalıdır

• Engelli öğrenci birimi ifadesi değişmeli bunun yerine daha kapsayıcı olan “Engelli Üniversite Birimi” gibi akademik ve idari personeli de içeren isimlerin olması uygundur.

• Engelliye hizmet veren bütün kurum ve kuruluşlarda engellilerin iletişimini kolaylaştırmak için ilgili personel istihdamı yapılmalıdır

- İlgili görevli kişilerin engelli kişiler hakkında bilgilendirilmesi

• Engellilerin toplumla kaynaşmasını sağlayacak sosyal rehabilitasyon programlarına ağırlık verilerek engelli bireylerin özgüvenlerini arttırılmalıdır.

- Üniversitelerdeki SKS başkanlığında Öğrenci sosyal kulübünün oluşturulması

- Toplumla hizmet dersinin her fakülteye konması gerekmektedir

• İlköğretimden başlayarak engelli gruplarının tanıtılması buna yönelik derslerin konulması

• Ailelerin engel grupları üzerinde bilgi sahibi olmalarını sağlamak ve engelli yakını olan ailelere psiko-sosyal destek vermek gerekmektedir

• Tüm iletişim araçlarında engellilere yönelik kamu spotlarının yaygınlaştırılması ve tüm engel gruplarını içermesi gerekmektedir

- Engellilerin haklarının farkındalığını oluşturmak

- Toplumla ifade eden sanatsal eserlerde engelli karakterlere daha sık yer verilmesi

• Standartların ortaya konması denetlenmesi ve müeyyide uygulaması ve tüm standartların gözden geçirilmesi ve güncellenmesi yasal yükümlülükler

- Araçları kaldırıma park eden insanların bilinçlendirilmesi

• Engelliliği önlemeye yönelik bilinçlendirme ve koruyucu hizmetlerin yaygınlaştırılması

• İstatistik verilerinin toplanması ve değerlendirilmesi (Kısıtlı insanların ne kadarının trafik kazası neticesinde kısıtlı kaldığı gibi)

• Diyabet gibi hastalıklar hakkında bilgilendirilmeli, üniversite yemekhaneleri gibi yerlerde uygun menülerin hazırlanmalı

İŞBİRLİĞİ

• Üniversiteler öncelikle kendi aralarında olmak üzere yerel yönetimler ve STK'larla işbirliğini güçlendirmesi gerekmektedir.

• Üniversiteler arası işbirliği e-posta yoluyla toplu iletişimin paylaşılması

• Karar alma mekanizmalarına engelli bireyler katılmalı

• Kamu denetçiliği kurumu mekanizmasının etkin bir şekilde kullanılması gerekmektedir

• Kent konseyleri ile üniversite engelli öğrenci biriminin iletişim halinde olması gerekir

• Bu tür toplantılara (çalıştay ve belediye temsilcilerinin) katılması gerekir

Çalıştaya Katılan Üniversiteler

Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Akdeniz Üniversitesi
Anadolu Üniversitesi	Amasya Üniversitesi
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	Atatürk Üniversitesi
Adnan Menderes Üniversitesi	Aksaray Üniversitesi
Bahçeşehir Üniversitesi	Bartın Üniversitesi
Başkent Üniversitesi	Bayburt Üniversitesi
Bilkent Üniversitesi	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
Bingöl Üniversitesi	Bitlis Eren Üniversitesi
Boğaziçi Üniversitesi	Bülent Ecevit Üniversitesi
Celal Bayar Üniversitesi	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Çankırı Karatekin Üniversitesi	Düzce Üniversitesi
Dokuz Eylül Üniversitesi	Doğuş Üniversitesi
Dumlupınar Üniversitesi	Ege Üniversitesi
Erciyes Üniversitesi	Erzincan Üniversitesi
Fatih Üniversitesi	Fırat Üniversitesi
Gedik Üniversitesi	Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Gaziantep Üniversitesi	Hitit Üniversitesi
Hacettepe Üniversitesi	Harran Üniversitesi
İnönü Üniversitesi	İstanbul Kültür Üniversitesi
İstanbul Teknik Üniversitesi	İstanbul Üniversitesi
İstanbul Bilgi Üniversitesi	İstanbul Aydın Üniversitesi
İstanbul Arel Üniversitesi	İzmir Üniversitesi
İzmir Gediz Üniversitesi	İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
Kastamonu Üniversitesi	Karabük Üniversitesi
Kırıkkale Üniversitesi	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Koç Üniversitesi	KTO Karatay Üniversitesi
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Mersin Üniversitesi

Mevlana Üniversitesi	Marmara Üniversitesi
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	Okan Üniversitesi
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
Özyeğin Üniversitesi	Pamukkale Üniversitesi
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	Sabancı Üniversitesi
Sakarya Üniversitesi	Süleyman Demirel Üniversitesi
Sinop Üniversitesi	Selçuk Üniversitesi
Şırnak Üniversitesi	Tunceli Munzur Üniversitesi
Turgut Özal Üniversitesi	Uludağ Üniversitesi
Uşak Üniversitesi	Üsküdar Üniversitesi
Yeditepe Üniversitesi	Gediz Üniversitesi